

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	9CdoR/4/2025
Identifikačné číslo spisu:	1419202196
Dátum vydania rozhodnutia:	26.03.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Soňa Mesiarkinová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:1419202196.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veci starostlivosti o maloletého O. U., narodeného X. O. XXXX, zastúpeného kolíznym opatrovníkom Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava, Bratislava, Vázovova 7/A, dieťa rodičov matky F. L. S., narodenej XX. P. XXXX, K. XXX, zastúpenej advokátkou Mgr. Alicou Mendlovou, Bratislava, Riečna 2 a otca V. U., narodeného XX. N. XXXX, G., G. XX, zastúpeného Advokátskou kanceláriou WISE3 s. r. o, Bratislava, Kalinčiakova 33A, vo veci úpravy výkonu rodičovským práv a povinností k maloletému dieťaťu, vedenej na Mestskom súde Bratislava II pod sp. zn. B4-13P/99/2019, o dovolaní matky maloletého proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 21. augusta 2024 sp. zn. 15CoP/204/2023, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Mestský súd Bratislava II (ďalej aj „súd prvej inštancie“, „okresný súd“) v rozsudku č.k. B4-13P/99/2019-940 z 12. septembra 2023 v spojení s opravným uznesením č.k. B4-13P/99/2019-950 z 2. októbra 2023 uložil otcovi povinnosť za obdobie od 27. novembra 2021 do 31. augusta 2023 prispievať na výživu maloletého sumou 300 eur mesačne a počnúc dňom 1. septembra 2023 sumou 350 eur mesačne titulom spotrebného výživného, vždy do 15-teho dňa v mesiaci k rukám matky vopred a povinnosť zaplatiť zročné výživné za obdobie od 27. novembra 2021 do 31. augusta 2023 v sume 3.190 eur k rukám matky do 30 dní od doručenia rozsudku (výrok I.), povinnosť počnúc dňom 27. novembra 2021 prispievať na výživu maloletého titulom výživného na tvorbu úspor vždy do 15-teho dňa v mesiaci vopred sumou 50 eur mesačne, ktorú sumu uložil otcovi poukazovať na osobitný účet maloletého dieťaťa, vždy do 15-teho dňa v mesiaci vopred s tým, že matka je povinná do 10 dní od vyhlásenia rozhodnutia zriadiť osobitný účet v prospech maloletého dieťaťa a v rovnakej lehote je povinná oznámiť otcovi číslo účtu, peňažný ústav, v ktorom bol osobitný účet zriadený a povinnosť poukázať naň v lehote do 30 dní od doručenia rozhodnutia zročné výživné za obdobie od 27. novembra 2021 do 31. augusta 2023 v celkovej sume 1.056,64 eura so súčasným deklarováním, že na nakladanie s finančnými

prostriedkami na tomto účte je potrebný súhlas súdu a s uložením povinnosti matke vždy k 31. decembru kalendárneho roku zaslať súdu správu o aktuálnom zostatku na účte maloletého (výrok II. v spojení s opravným uznesením č. k. B4-13P/99/2019-950 z 2. októbra 2023), v prevyšujúcej časti návrh matky na určenie vyživovacej povinnosti otca zamietol (výrok III.), neupravil styk otca s maloletým (výrok IV.) a vo výroku V. rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania podľa § 52 zákona č. 161/2015 Z.z. Civilný mimosporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej „CMP“).

1.1. Rozhodnutie okresný súd odôvodnil ustanoveniami § 25 ods. 2, § 62 ods. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, § 63 ods.3, § 75 ods. 1 zákona č. 36/2005 Z.z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej „Zákon o rodine“) konštatujúc, že po doplnení dokazovania v intenciách rozhodnutia Krajského súdu v Bratislave z 5. mája 2023, č. k. 11CoP/95/2022-606 zistil skutkový stav uvedený v ods. 6 - 23 odôvodnenia rozhodnutia, ktorý následne vyhodnotil vo vzťahu k zostávajúcemu predmetu konania, ktorým je určenie výživného k maloletému a úprava styku maloletého s otcom. Súd prvej inštancie uznal mesačné výdavky na bývanie vo výške okolo 200 eur, výdavky na stravu vo výške okolo 360 eur mesačne, výdavky na školu a dopravu vo výške okolo 67 eur mesačne, výdavky oblečenie a obuv vo výške okolo 36 eur mesačne, výdavky na zdravotnú starostlivosť vo výške okolo 9 eur mesačne, výdavky na hygienu okolo 16 eur mesačne, ostatné výdavky okolo 35 eur mesačne (príspevky na študentský účet 20 eur mesačne, ISIC karta necelé euro mesačne a prevyšujúcu sumu do 35 eur na telekomunikačné výdavky maloletého) a na náklady nepravideľné výdavky sumu 30 eur mesačne. Spolu tak výdavky na oprávnené potreby maloletého vyčíslil v sume okolo 750 eur mesačne zohľadňujúc skutočnosť, že maloletý od 1. septembra 2023 prešiel zo základnej školy na strednú školu, čo s ohľadom na príjmové možnosti oboch rodičov (a skutočnosť, že prevažujúcu časť aktuálnej výšky matkou vyčíslených výdavkov otec nerozporeval) odôvodňuje aj cenovú hladinu výdavkov na oprávnené potreby maloletého. Vykonaným dokazovaním súd prvej inštancie zistil, že matka dosahuje mesačný príjem cca 1.211 eur netto, otec cca 2.312 eur netto. Otec svoje celkové mesačné výdavky (vrátane výživného vo výške 150 eur) vyčíslil na sumu 2.503,34 eura, z ktorých neuznal v celkovej výške platby spojené s rodinným domom v L. G., ktorý aktuálne nie je v otcovom vlastníctve, otec ho bezodplatne previedol darom na svoju matku. Nepovažoval za dôvodné zohľadňovať hradenie výdavkov spojených s týmto domom v celej výške otcom a tieto uznal maximálne vo výške okolo 325 eur mesačne (zvyšná polovica pripadá na jeho matku). Pokiaľ ide o vlastníctvo nehnuteľnosti v Y. Š., ktorej sú rodičia podielovými spoluvlastníkmi, výdavky na túto nehnuteľnosť súd nepovažoval za dôvodné. Súd prvej inštancie ďalej uviedol, že nemohol uznať výdavky otca na spotrebné úvery ako aj výdavky na právnické služby. Vo vzťahu k podielu otca na plnení vyživovacej povinnosti súd prvej inštancie zohľadňoval okrem jeho možnosti aj možnosti matky, rozsah, v akom štát participuje na nákladoch rodičov v súvislosti so starostlivosťou o vyživované deti (formou prídavku na dieťa, resp. daňového bonusu). Pri zohľadnení, že na náklady oprávnených výdavkov na maloletého má matka mesačne priamo v súvislosti so starostlivosťou o maloletého daňovou úľavou formou daňového bonusu 140 eur mesačne a formou prídavku na dieťa sumu 60 eur mesačne (spolu sumu 200 eur mesačne), súd prvej inštancie určil povinnosť otca prispievať na zostávajúcu časť nákladov na oprávnené výdavky na maloletého predstavujúcu sumu spolu okolo 550 eur mesačne (750 - 200) sumou 350 eur mesačne, pričom zohľadňoval aj rozdiel medzi príjmami oboch rodičov. Súd prvej inštancie bral do úvahy, že o maloletého sa stará výlučne matka, osobnej participácii na starostlivosti o maloletého sa však otec nebráni, samotný maloletý rezolútne obnovu kontaktu s otcom do budúcnosti nevyklúčuje, uvedené súd prvej inštancie taktiež bral do úvahy ako priestor pre plnenie vyživovacej povinnosti aj iným spôsobom ako finančným plnením. Výslovil, že určené výživné je s ohľadom na výšku oprávnených potrieb maloletého ako aj na aktuálne možnosti otca primerané, vychádza z aktuálnej výšky oprávnených výdavkov na maloletého, zohľadňujúc zároveň skutočnosť, že v septembri roku 2023 nastúpil na strednú školu. Nakoľko sa matka domáhala výživného v sume 550 eur mesačne, teda v sume vyššej, akú za primeranú na základe vykonaného dokazovania vyhodnotil súd, súd v prevyšujúcej časti návrh matky zamietol.

2. Odvolací súd v potvrdzujúcom rozsudku z 21. augusta 2024 č.k. 15CoP/204/2023-1078 ohľadom určeného výživného uviedol, že po oboznámení sa s obsahom spisu a odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie sa zhoduje so skutkovými zisteniami súdu prvej inštancie o majetkových a zárobkových

pomerach oboch rodičov a o skladbe a výške nákladov maloletého, ktoré prezentovala matka v konaní a súd ich podrobne uviedol v ods. 40 - 44 odôvodnenia rozhodnutia. V tejto súvislosti neakceptoval námietku matky o „obsiahlosti, formulácii, štylistike a cielenej zložitosti bodov 38 až 43 rozhodnutia“ majúcej za to, že odôvodnenie rozhodnutia vzťahujúce sa k výživnému vyhovuje požiadavkám uvedeným v § 220 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej „CSP“) a je z neho možné zistiť, ktoré pre skutkové a právne posúdenie návrhu podstatné skutočnosti súd prvej inštancie považoval za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal, akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil a ako pre rozhodnutie podstatný zistený skutočný stav veci právne posúdil. Pri následnom právnom posúdení zisteného skutkového stavu odvolací súd čiastočne dospel k iným záverom ako súd prvej inštancie, ktoré po ich vyhodnotení ale nemali vplyv na vecnú správnosť preskúmaných výrokov o výživnom.

2.1. Za správne a podložené vykonaným dokazovaním považoval odvolací súd zistenia súdu prvej inštancie o majetkových a zárobkových pomeroch otca. Z doložených listinných dokladov vyplývalo, že príjem otca sa v rozhodnom období pohyboval od priemernej mesačnej sumy 2.184 netto v roku 2021 do priemernej mesačnej sumy 2.316 eur netto v roku 2023. Pokiaľ matka v konaní dvoma výpismi z účtu otca v Y. z roku 2016 poukazovala na platby vyplatené otcovi spol. ELZA-Elektromont (6/2016 vo výške 366 eur a 12/2016 vo výške 332 eur), tieto sa podľa názoru odvolacieho súdu jednak nevzťahovali na posudzované obdobie a v kontexte ostatného dokazovania nebolo z nich možné ani vyvodíť, že príjem otca, ktorý dosahoval v rozhodnom období v pracovnom pomere v Národnej diaľničnej spol. a.s. nie je jeho skutočným príjmom. Za rovnako správne považoval odvolací súd zistenia o majetkových pomeroch otca (1 podiel rodinného domu a pozemkov v Š. zapísaných na LV č. XXXX, obec Š. a rodinného domu a pozemkov v L. G.) a ich vyhodnotenia vo vzťahu k darovaniu rodinného domu a pozemkov zapísaných na LV č. XXXX, č. XXXX a č. XXXX v kat. území L. G.. V ods. 41 rozhodnutia sa súd prvej inštancie podľa názoru odvolacieho súdu dostatočne vysporiadal aj s nákladmi otca, ktoré neuznal v položkách 1 nákladov na bývanie v L. G. vo výške 325 eur, náklady na nehnuteľnosť v Y. Š. vo výške 212 eur a v nákladoch na právne služby vo výške 300 eur a ustálil, že mesačné náklady otca, vrátane splátok úverov a výšky výživného určeného neodkladným opatrením (150 eur mesačne) pohybovali maximálne vo výške 1.700 eur. Za správne a podložené vykonaným dokazovaním považoval zistenia, že príjem matky v G. U. N., I. I. F. v G. sa v rozhodnom období pohyboval od priemernej mesačnej sumy 1.108 eur netto v roku 2021 do priemernej mesačnej sumy 1.211,31 eur netto v roku 2023. Vychádzajúc z dĺžky posudzovaného rozhodného obdobia (od 27. novembra 2021 do rozhodnutia) považoval odvolací súd za správnu úvahu súdu prvej inštancie o zmene pomerov na strane maloletého dieťaťa k 1. septembru 2023 naviazanú na prechod maloletého zo základnej školy na N. K. Š. D.. Pokiaľ ide o náklady maloletého, ktoré matka v konaní vyčísľovala od sumy 659 eur v roku 2020 (v podaní zo dňa 10. septembra 2020) do sumy 827 eur v roku 2023 (v prílohe podania matky z 28. júla 2023), súd prvej inštancie sa v rozhodnutí zaoberal jednotlivými položkami nákladov matky a ako odôvodnené ustálil mesačné náklady maloletého v sume 650 eur za obdobie od 27. novembra 2021 (64 eur škola, 30 eur hračky, 36 eur oblečenie, 70 eur tábory, 35 eur zdravotné náklady, 16 eur hygienické potreby, 200 eur strava, 200 eur bývanie) s tým, že tieto výdavky postupne do 1. septembra 2023 narástli na sumu okolo 750 eur mesačne, v dôsledku jednak zvyšujúceho sa veku maloletého, jednak inflácie a jednak prechodom dieťaťa na strednú školu (200 eur bývanie, 360 eur strava, 67 eur škola a doprava, 36 eur oblečenie a obuv, 9 eur zdravotná starostlivosť, 16 eur hygiena, 35 eur ostatné výdavky (študentský účet, ISIC karta, telekomunikačné výdavky), 30 eur nepravidelné výdavky. Pri zohľadnení skutkového stavu zisteného dokazovaním vykonaným súdom prvej inštancie a jeho následnom právnom vyhodnotení vo vzťahu k odôvodnenosti nákladov prezentovaných matkou zohľadňovaných v kontexte životnej úrovne rodičov, odvolací súd pristúpil k ich korekcii tak, že za odôvodnené mesačné náklady maloletého od začiatku posudzovaného obdobia (27. novembra 2021) posúdil náklad na bývanie vo výške 135 eur, 64 eur škola a doprava, 40 eur oblečenie, obuv, 60 eur záujmová činnosť a voľný čas (tábory, krúžky), 30 eur zdravotná starostlivosť, 20 eur mobilný telefón, 16 eur hygienické potreby, 200 eur strava, t.j. v celkovej sume cca 565 eur. Plne akceptoval úvahu súdu prvej inštancie o postupnej zmene skladby a výšky nákladov maloletého (aj s ohľadom na nárast inflácie) do 1. septembra 2023, ktorú odvolací súd korigoval na výšku 660 eur mesačne - bývanie vo výške 135 eur, 230 eur strava doma, 50 eur strava škola, 67 eur škola a doprava, 50 eur oblečenie, obuv, 40 eur zdravotná starostlivosť, 16 eur hygiena, 35 eur ISIC karta, telekomunikačné výdavky, 30 eur voľnočasové aktivity. Súdom prvej inštancie

uznané náklady na stravu vo výške 360 eur mesačne nebolo možné ani pri zohľadnení veku maloletého a jeho fyzickej vyspelosti považovať za primerané náklady a bolo nutné ich korigovať na sumu 280 eur mesačne (strava doma a v škole), ktorá je dostatočnou sumou na zabezpečenie výživy dieťaťa. Odvolací súd mal za to, že v tomto rozhodnutí čiastočne korigovaná výška a skladba nákladov maloletého dieťaťa pokrývala nielen základné a pravidelne sa opakujúce potreby maloletého dieťaťa, ale dávala priestor aj na plnenie nepravidelných, ale súčasne odôvodnených potrieb maloletého, vzťahujúcich sa k zdravotnej starostlivosti (matka v konaní v tomto smere neuvádzala žiadne mimoriadne výdavky, zdravotnú starostlivosť má dieťa okrem stomatologickej starostlivosti v zásade plne pokryté z verejného zdravotníctva) a záujmovým aktivitám dieťaťa. Výška korigovaných nákladov maloletého dieťaťa síce naďalej presahuje matkou prezentovanú životnú úroveň (pohybuje sa vo výške polovice čistého príjmu matky, resp. mierne nad jeho polovicu), súčasne však zodpovedá príjmovým pomerom otca a jeho životnej úrovni, a ani nevytvára nedôvodný rozdiel medzi životnou úrovňou otca a maloletého dieťaťa. Zohľadňujúc čiastočne korigovanú výšku odôvodnených potrieb maloletého dieťaťa, majetkové a zárobné pomery oboch rodičov a výšku ich životnej úrovne, skutočnosť, že otec sa okrem výživného v nevyhnutnej miere na výžive maloletého inak nepodieľa (ani osobnou starostlivosťou), pri súčasnom zohľadnení štátnej sociálnej dávky rodinných prídavkov, ktoré poberá matka na maloletého (v roku 2021 25,50 eura mesačne, v roku 2022 30 eur mesačne, od 1. januára 2023 60 eur mesačne), dospel následne odvolací súd k záveru, že súdom prvej inštancie určená výška spotrebného výživného je správna. Mal za to, že takýmto určením je primerane zohľadnený nepomer vo výške príjmov oboch rodičov, rozdielna životná úroveň rodičov a zároveň reflektoval na skutočnosť, že matka vzhľadom na vek maloletého, počas rozhodného obdobia postupne a výrazne znižuje mieru nahrádzania finančného plnenia výkonom osobnej starostlivosti. Odvolací súd sa plne stotožnil aj s korektnou konštatáciou súdu prvej inštancie o výchovnej funkcii výživného, ktorého úlohou nie je pokryť každú potrebu poskytnutú rodičom, o ktorej pokrytí rozhodol výlučne rodič, ktorý má maloleté dieťa v osobnej starostlivosti.

3. Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podala matka maloletého (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie vyvodzujúc podľa obsahu jeho prípustnosť z ust. § 420 písm. f) CSP. Navrhla, aby dovolací súd zrušil rozsudok odvolacieho súdu a vec vrátil súdu na ďalšie konanie a rozhodnutie. Dovolaním napadnutý rozsudok matka maloletého považovala za nepreskúmateľný, nedostatočne odôvodnený, pričom sa súd nedostatočne zaoberal jej argumentami v podanom odvolaní. Súd prvej inštancie nesprávne a neúplne zistil skutkový stav, obe rozhodnutia súdov sú arbitrárne a smerujú proti maloletému. Matke nie je jasné, z akých dôkazov súd vychádzal pri určení príjmu otca, sudcovi stačilo len potvrdenie otca, že nemá ďalší príjem, čím došlo podľa názoru dovolateľky k porušeniu princípu kontradiktórnosti. Súd nemôže vychádzať iba z tvrdení účastníkov, ale z výsledkov dokazovania a z nich vyplývajúceho skutkového stavu. Namietala, že súd nereagoval na predložené výpisy z účtu otca (hoci z roku 2016), ktoré mali preukazovať ďalší príjem otca maloletého, konkrétne príjem z ELZA, s.r.o.. Súd podľa názoru dovolateľky veľmi zhovievavo pristupoval k otcovým výhradám a len málo sa zaoberal záujmami dieťaťa. Podľa názoru matky súdom neuznané výdavky - kurz IT, počítačový tábor je potrebné zaradiť do prípravy na budúce povolanie. Dieťa nemôže byť neustále konfrontované iba s povinnosťami súvisiacimi so vzdelaním, má právo aj na voľnočasové aktivity, rozvoj zručností, mentálnu a duševnú pohodu. Matka maloletého namietala aj odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu v bode 40, ktorá sa v rozsudkoch len tak nevidí, konkrétne, že spotrebné výživné má navyše okrem funkcie pokrývať podiel povinného rodiča na úhrade oprávnených potrieb maloletého dieťaťa aj výchovnú funkciu, nie je teda jeho úlohou pokryť každú potrebu pokrytú rodičom, o ktorej pokrytí rozhodol výlučne rodič, ktorý má dieťa v starostlivosti (v konkrétnom prípade bez akejkoľvek komunikácie s druhým rodičom), musí to byť potreba odôvodnená s ohľadom na oprávnené potreby, a to aj s ohľadom na spomínanú výchovnú funkciu vo vzťahu k dieťaťu, uvedomeniu si dieťaťom, obzvlášť vo veku maloletého, že otec, ako povinný sa podieľa na uhrádzaní jeho potrieb, resp. je k tomu rozhodnutím zaviazaný a túžba otca (hoci v konkrétnom prípade je potrebné zo strany otca ju pretaviť aj do konkrétnych prejavov záujmu o maloletého) po budovaní si vzťahu s maloletým je adekvátna a odôvodnená, ich vzájomný vzťah sa nezužuje len na pokrývanie (všetkých) potrieb maloletého. Pri stanovení výživného súd opomenul, že daňový bonus dostáva matka k mzde, ale ten je už započítaný a zohľadnený v jej príjme. Podľa názoru matky maloletého vyskladanie výživy maloletého z výživného od otca (300), matky (200+140 daňového zvýhodnenia), štátnej dávky (60) jednoznačne nemá oporu v zákone. Vzhľadom na vek maloletého podľa

názoru matky súd nevzal do úvahy, že dieťa nielen vyživuje, ale navyše dopĺňa aj osobnou starostlivosťou. Matka v podanom dovolaní poukázala aj na odôvodnenie rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 3Cdo/298/2013, v zmysle ktorého dovolací súd nespochybňuje, že jedným z aspektov práva na spravodlivý proces je tiež právo účastníka na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva aj povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05). Na druhej strane ale treba mať na zreteli, že vada nedostatku dôvodov rozhodnutia sama osebe (pri inak správnom rozhodnutí) nemusí disponovať potrebnou ústavnoprávnou intenzitou smerujúcou k porušeniu označených práv (III. ÚS 228/06, I. ÚS 53/10, III. ÚS 99/08). Pri zvažovaní dôsledkov zistených procesných nesprávností treba mať vždy na zreteli, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorý smeruje proti už právoplatnému rozhodnutiu, vykazujúcemu atribúty záväznosti a nezmeniteľnosti (§ 159 ods. 1 O.s.p.). Z tohto hľadiska dochádza v dovolacom konaní v istom zmysle k stretu dvoch základných práv (resp. ústavných princípov). Ide jednak o právo na spravodlivý súdny proces (tiež v nadväznosti na požiadavku odôvodnenia rozhodnutia súdu v súlade s § 157 ods. 1 a 2 O.s.p.), jednak o zásadu právnej istoty ako súčasť právneho štátu podľa čl. 1 ods. 1 ústavy. Vzhľadom na princíp právnej istoty vyplývajúci z čl. 1 ods. 1 ústavy, ktorý do určitej miery obmedzuje právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 4 ústavy, treba rozhodujúce otázky v dovolacom konaní posúdiť aj z pohľadu vzájomného vzťahu oboch týchto ustanovení. Daná procesná situácia musí byť totiž vyriešená z pohľadu oboch dotknutých ústavných článkov tak, aby boli zachované označené ústavné práva (porovnaj I. ÚS 252/05 a aktuálne tiež IV. ÚS 481/2011). Dovolaiteľka namietala, že odvolací súd odôvodnenie napadnutého rozhodnutia postavil na stotožnení sa s názorom súdu prvého stupňa, pričom sa neobťažoval námietky žalobkyne podrobiť riadnemu súdnemu prieskumu a svoje názory riadne a zodpovedajúco vysvetliť prostredníctvom súdneho rozhodnutia, tak ako to vyžaduje nielen zákon ale i zaužívaná súdna prax, čím odmietol skutočnú realizáciu práva na súdnu ochranu a garanciu základnej právnej istoty.

4. Kolízny opatrovník vo vyjadrení sa k dovolaniu matky uviedol, že rozhodnutie odvolacieho súdu zohľadňuje záujem maloletého dieťaťa, nemá voči nemu žiadne námietky.

5. Vo vyjadrení k podanému dovolaniu otec maloletého uviedol, že sa nestotožňuje s obsahom podaného dovolania matky maloletého. Matka vzhľadom na dovolací dôvod neuviedla, akým nesprávnym procesným postupom mal dovolací súd znemožniť matke, aby uskutočňovala jej procesné práva, dovolanie preto nie je prípustné.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP) (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) po zistení, že dovolanie podal v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) účastník konania - matka, zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania; dospel k záveru, že dovolanie je potrebné ako neprípustné odmietnuť.

7. Dovolanie je v danom prípade podané vo veci starostlivosti súdu o maloletých upravenej v piatom diele prvej hlavy druhej časti CMP. Vzájomný vzťah medzi CMP a CSP je vymedzený v § 2 ods. 1 CMP, podľa ktorého sa na konania podľa tohto zákona použijú ustanovenia CSP, ak tento zákon neustanovuje inak. Keďže § 76 až § 77a CMP neobsahuje odlišnú právnu úpravu dovolania podaného vo veci starostlivosti súdu o maloletých, prípustnosť dovolania bola posudzovaná podľa ustanovení CSP.

8. Z hľadiska ústavného posúdenia treba rešpektovať právomoc najvyššieho súdu ústavne konformným spôsobom vymedzovať si prípustnosť vecí v konaní o dovolaní a vychádzať z toho, že v prvom rade je vecou najvyššieho súdu určovať si koncepciu interpretácie prípustnosti mimoriadnych opravných prostriedkov, a to za predpokladu, že táto nie je nepriateľská z hľadiska ochrany základných práv a slobôd.

9. Dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a

dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami, ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu z akýchkoľvek dôvodov a hľadísk.

10. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená, musí byť vyvážené sprísnenými a jasne čitateľnými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať bezbreho; namiesto je skôr zdržanlivý (uvážený) prístup.

11. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania. Na týchto záveroch zotrúva aj súčasná rozhodovacia prax najvyššieho súdu.

12. Obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky je poskytnúť uplatňovanému právu súdnu ochranu, avšak len za predpokladu, že sú splnené procesné podmienky súdneho konania (I. ÚS 80/09, II. ÚS 79/08, IV. ÚS 476/2012). Dovolací súd preto pristupuje k podanému dovolaniu tak, že najskôr skúma, či je procesne prípustné; k posúdeniu opodstatnenosti dovolania (t. j. posúdeniu, či je v ňom opodstatnene uplatnený dovolací dôvod) sa dovolací súd dostáva len v prípade prijatia záveru, že dovolanie je prípustné.

13. Z obsahu podaného dovolania v danom prípade dovolateľka prípustnosť dovolania vyvodila z ustanovenia § 420 písm. f) CSP (aj keď úvodom dovolania citovala aj ust. § 421 CSP s nesprávnym uvedením ustanovenia § 420 ods. 1 CSP), v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

14. V prvom rade treba uviesť, že z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmatečnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 3Cdo/41/2017, sp.zn. 3Cdo/214/2017, sp.zn. 8Cdo/5/2017, sp.zn. 8Cdo/73/2017, sp.zn. 9Cdo/213/2021). Dovolací súd preto skúmal opodstatnenosť argumentácie dovolateľky, že v konaní došlo k ňou tvrdenej vade zmatečnosti, pričom takúto vadu v procesnom postupe odvolacieho súdu nezistil.

15. Ustanovenie § 420 písm. f) CSP zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany (resp. účastníka konania) nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces.

16. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavne zaručených procesných práv spojených s uplatnením súdnej ochrany práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu (resp. účastníka konania), právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

17. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa

všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predpokladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej voľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (viď napríklad rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03).

18. Dovolateľka tvrdila, že k porušeniu práva na spravodlivý proces došlo tým, že rozhodnutie odvolacieho súdu je nepreskúmateľné a nedostatočne odôvodnené. Vo vzťahu k tej časti dovolacej argumentácie dovolateľky, dovolací súd vo všeobecnosti uvádza, že povinnosť súdu rozhodnutie náležite odôvodniť je odrazom práva strany sporu na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktorý sa zaoberá všetkými právne relevantnými dôvodmi uplatneného návrhu na začatie konania, ako aj špecifickými námietkami strany sporu. Porušením uvedeného práva strany sporu/účastníka konania na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej sa strane sporu/účastníkovi konania (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležite skutkovo, aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov. Právo strany účastníka konania na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia je jedným z aspektov práva na spravodlivý proces. K jeho naplneniu dochádza tým, že všeobecné súdy zistia skutkový stav a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné ani prijaté v zrejmom omyle. Povinnosťou súdu je presvedčivo a správne vyhodnotiť dôkazy a svoje rozhodnutie náležite odôvodniť (§ 220 CSP a § 393 CSP, I. ÚS 243/2007), pritom starostlivo prihliadať na všetko, čo vyšlo počas konania najavo, vrátane toho, čo uviedli strany sporu. Z odôvodnenia súdneho rozhodnutia musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. Ak nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia je porušením práva na spravodlivé súdne konanie, táto vada zakladá i prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP. Je potrebné zdôrazniť, že ani judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva nevyžaduje, aby na každý argument strany/účastníka, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa naň špecifická odpoveď (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - A, s. 12, § 29, Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - B, Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998).

19. Dovolací súd, dbajúc na to, že aj v konaní na odvolacom súde treba dôsledne trvať na požiadavke úplnosti, výstižnosti a presvedčivosti odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu, konštatuje, že v posudzovanom prípade obsah spisu nedáva podklad pre záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie náležite, či presvedčivo neodôvodnil, čím by založil procesnú vadu známosti v zmysle § 420 písm. f) CSP. V posudzovanej veci odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny v zmysle § 387 ods. 1 a 2 CSP stotožniac sa s odôvodnením odvolaním napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie (hoci pristúpil ku korekcii zisteného skutkového stavu). Treba mať na pamäti, že prvoinštančné a odvolacie konanie tvoria z hľadiska jeho predmetu jeden celok (m. m. IV. ÚS 372/08, IV. ÚS 350/09) a určujúca späťosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom vytvára ich organickú (kompletizujúcu) jednotu. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu má podľa názoru dovolacieho súdu všetky zákonom vyžadované náležitosti v zmysle ustanovenia § 393 CSP. Dovolací súd nezistil, že by v danej veci išlo o takýto prípad vybočenia z medzí ustanovenia § 393 ods. 2 CSP, ktorým by došlo k porušeniu práva dovolateľa na spravodlivý proces. Odvolací súd v dôvodoch svojho rozhodnutia uvádza, ako vo veci rozhodol súd prvej inštancie, obsah odvolania matky a otca, zhrnutie podstatných skutkových tvrdení a právnych argumentov účastníkov konania, jasne a zrozumiteľne vysvetľuje, prečo rozhodnutie súdu prvej inštancie považuje za vecne správne; k čomu na zdôraznenie jeho správnosti doplnia aj ďalšie dôvody, najmä v reakcii a za účelom vysporiadania sa s podstatnými odvolacími námietkami matky ako aj otca. Je potrebné zdôrazniť, že z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu vo vzťahu k dovolateľkou podaným dovolacím námietkam nevyplyva jeho nedostatočnosť, nezrozumiteľnosť, nepreskúmateľnosť, nepresvedčivosť. Súslednosti jednotlivých častí odôvodnení a ich obsahové náplne zakladajú súhrnne ich zrozumiteľnosť aj všeobecnú interpretačnú presvedčivosť. Pokiaľ matka maloletého aj v podanom dovolaní namietala, že jej nie je jasné, z akých

dokladov súd vychádzal pri určení príjmu otca, sudcovi stačilo len potvrdenie otca, že nemá ďalší príjem, že súd nereagoval na predložené výpisy z účtu otca (hoci z roku 2016), ktoré mali preukazovať ďalší príjem otca maloletého, konkrétne príjem z ELZA, s.r.o., dovolací súd odkazuje na bod 29. rozhodnutia odvolacieho súdu. Vzhľadom na argumentáciu dovolateľky ohľadom posudzovanej položky daňového bonusu pri určení výšky výživného maloletého, dovolací súd poukazuje na bod 35 rozhodnutia odvolacieho súdu, v zmysle ktorého sa odvolací súd stotožnil s odvolacou argumentáciou matky, týkajúcou sa nesprávneho zohľadnenia daňového bonusu pri určovaní spotrebného výživného súdom prvej inštancie, ktorý na maloletého v rozhodnom období poberala a ktorý sa pohyboval vo výške od 39,47 eur roku 2021 do sumy 140 eur od 1. januára 2023). Podľa názoru odvolacieho súdu daňový bonus nepredstavuje príjem pre dieťa (nejedná sa o štátnu sociálnu dávku), ale ide o sumu, ktorú je možné si odpočítať priamo z dane z príjmu, a ktorá sa v prípade matky zamestnanej v pracovnom pomere, prejavila za obdobie od 27. novembra 2021 do rozhodnutia vo výške ňou dosahovaného čistého príjmu. V nadväznosti na uvedené odvolací súd na rozdiel od súdu prvej inštancie daňový bonus vyplácaný matke v rozhodnom období nevnímal ako zdroj, z ktorého sú hradené potreby maloletého dieťaťa a pri posudzovaní vecnej správnosti výroku I., v ktorom bolo určené spotrebné výživné ho ani nezohľadňoval. Dovolací súd pripomína vzhľadom na obsah podaného dovolania matky maloletého, že dovolaním sa nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi nižšej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu (skutočného stavu, § 35 CMP) sú povolané súdy prvej a druhej inštancie ako skutkové súdy, a nie dovolací súd, ktorého prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porov. I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly má dovolací súd možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (napr. tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov atď.) a či konajúcimi súdmi prijaté závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces. Dovolací súd viazaný obsahom dovolania kontrolou postupu súdov nižších inštancií pri zisťovaní skutočného stavu veci (§ 35 CMP) nezistil, že by konanie bolo postihnuté akýmkoľvek závažným deficitom v dokazovaní ani to, že by konajúcimi súdmi prijaté závery boli svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces. Z okolností preskúmvanej veci vyplýva, že súdy nižších inštancií v rámci zisťovania skutočného stavu veci postupovali v súlade so základnými princípmi civilného mimosporového konania, a to v súlade s vyšetrovacím princípom, princípom oficiality, ako aj v súlade so zachovaním princípu rovnosti účastníkov, najmä vo vzťahu k maloletému dieťaťu (čl. 4, čl. 5 a čl. 6 Základných princípov CMP).

20. Vzhľadom na uvedené dovolací súd vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP nezistil, preto je dovolanie v tejto časti procesne neprípustné, čo je dôvod na jeho odmietnutie podľa § 447 písm. c) CSP.

21. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania rozhodol dovolací súd podľa § 453 ods. 1 CSP a § 52 CMP tak, že vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

22. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.